

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Česká republika je vnitrozemským státem, ležícím uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 866 km² je mezi 27 státy Evropské unie na 15. místě, počtem obyvatel 10 486 731 na 12. místě a hustotou zalidnění 133 obyvatel na 1 km² na 8. místě (podle údajů k 1. 1. 2011). Státní hranice tvoří sousedství s Německem (810,3 km), Polskem (761,8 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

Od 1. 1. 2000 platí v České republice nové územní uspořádání a stávající okresy jsou seskupeny do 14 krajů vč. Hl. m. Prahy jako samostatného kraje. Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003.

Územím České republiky prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Klepáč (1 144 m n. m.) v masivu Králíckého Sněžníku. Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou (433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Z hlediska fyzicko-geografického leží Česká republika na rozhraní dvou různých horských soustav, lišících se od sebe stářím i geologickým a geomorfologickým vývojem. Západní a střední část České republiky vyplňuje Česká vysočina, vytvořená v podstatě koncem prvohor a mající převážně ráz pahorkatin, a středohory (Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseniky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty, které nabýly své nynější podoby v třetihorách (Beskydy). Rozhraní mezi oběma horskými systémy vyplňuje pásmo úvalů.

Podnebí České republiky se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno západním prouděním s převahou západních větrů, intenzivní cyklonální činností způsobující časté střídání vzduchových hmot a poměrně hojnými srážkami. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Velký vliv na podnebí České republiky má nadmořská výška a reliéf. Z celkové plochy státního území leží 52 817 km² (66,97 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km² (31,98 %) ve výšce od 500 m do 1 000 m a pouze 827 km² (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška České republiky je 430 m.

Rovněž flora a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujímají 34 % celkové rozlohy České republiky.

Také půdní pokryv se vyznačuje značnou variabilitou, a to jak zrnitostním složením půd, tak i rozšířením jednotlivých půdních typů. Nejrozšířenějším typem půd v České republice jsou hnědé půdy.

* * *

Podrobnější informace lze získat v dalších publikacích ČSÚ vydávaných podle Katalogu produktů na rok 2012 v tematické skupině VÍCETEMATICKÉ INFORMACE, podskupině Souhrnná data o České republice:

- 1301-12 „Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2012“ (předběžné údaje) – květen 2012
- 1302-12 „Malý lexikon obcí ČR 2012“ – prosinec 2012

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn

nebo dalších institucí:

- www.chmi.cz/ – Český hydrometeorologický ústav
- www.vugtk.cz/ – Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i.

Zeměpisné zajímavosti České republiky v roce 2011
Geographic features of the Czech Republic in 2011

Zeměpisná zajímavost / Geographic feature		Hodnota/Size	Lokalita/Locality
Největší obec <i>Largest municipality</i>	Praha	1 241 664 obyvatel <i>inhabitants</i>	hlavní město <i>Capital City</i>
Nejmenší obec <i>Smallest municipality</i>	Vysoká Lhota	18 obyvatel <i>inhabitants</i>	okres Pelhřimov <i>Pelhřimov District</i>
Nejvýše položené sídlo <i>Highest settlement</i>	Filipova Huť	1 093 m n. m. <i>Altitude 1 093 m</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejnižší položené sídlo <i>Lowest settlement</i>	Hřensko	130 m n. m. <i>Altitude 130 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejvýše položený bod <i>Highest point</i>	Sněžka <i>Mount Sněžka</i>	1 602 m n. m. <i>Altitude 1 602 m</i>	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountains</i>
Nejnižší položený bod <i>Lowest point</i>	výtok Labe u Hřenska <i>Discharge of the Labe River at Hřensko</i>	115 m n. m. <i>Altitude 115 m</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejhlubší propast <i>Deepest chasm</i>	Hranická propast <i>Hranická Abyss</i>	289,5 m ¹⁾	okres Přerov <i>Přerov District</i>
Největší národní park <i>Largest national park</i>	Národní park Šumava <i>Šumava National Park</i>	690,3 km ²	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
Největší chráněná krajinná oblast <i>Largest protected landscape area</i>	CHKO Beskydy <i>Beskydy PLA</i>	1 160 km ²	pohoří Beskydy <i>Beskydy Mountains</i>
Nejdelší řeka <i>Longest river</i>	Vltava <i>Vltava River</i>	433 km	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší plocha povodí <i>Largest catchment area</i>	povodí Labe <i>Labe River catchment</i>	51 103,9 km ²	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší jezero <i>Largest natural lake</i>	Černé jezero <i>Lake Černé</i>	18,4 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		39,8 m	
Největší rybník <i>Largest manmade lake</i>	rybník Rožmberk <i>Lake Rožmberk</i>	489 ha	okres Jindřichův Hradec <i>Jindřichův Hradec District</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		6,2 m	
Největší přehradní nádrž <i>Largest dam reservoir</i>	přehradní nádrž Lipno <i>Lipno Dam Lake</i>	4 870 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountains</i>
max. hloubka / <i>maximum depth</i>		20 m	
Nejteplejší minerální pramen <i>Hottest thermal spring</i>	Vřídlo <i>Vřídlo Spring</i>	72 °C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu <i>Highest daily maximum air temperature</i>	Chotusice, 26. 8. 2011	36,7 °C	okres Kutná Hora <i>Kutná Hora District</i>
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu <i>Lowest daily minimum air temperature</i>	Kořenov, 24. 2. 2011	-28,0 °C	okres Jablonec nad Nisou <i>Jablonec nad Nisou District</i>
Nejvyšší denní úhrn srážek <i>Highest daily precipitation</i>	Žehuň, 30. 7. 2011	140,1 mm	okres Nymburk <i>Nymburk District</i>
Nejvyšší výška sněhové pokrývky <i>Deepest snow cover</i>	Labská bouda <i>Labská Chalet</i> , 14. 2., 15. 2. a 18. 2. 2011	120 cm	okres Trutnov <i>Trutnov District</i>

¹⁾ dosud největší potvrzená hloubka

¹⁾ The deepest point recorded so far.